

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
*МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ***

ОДЕСА
2016

ББК 36.81 + 36.82
УДК 663 / 664

Головний редактор, д-р техн. наук, проф.
Заступник головного редактора, д-р техн. наук, проф.
Заступник головного редактора, канд. техн. наук, доцент.
Відповідальний редактор, д-р техн. наук, проф.

Б.В. Єгоров
Л.В. Капрельянц
Н.М. Поварова
Г.М. Станкевич

Редакційна колегія
доктори наук, професори:

Р.В. Амбарцумянц, А.Т. Безусов, С.В. Бельтюкова,
О.Г. Бурдо, Л.Г. Віннікова, О.І. Гапонюк,
О.К. Гладушняк, К.Г. Іоргачова, Л.В. Капрельянц,
М.Р. Мардар, В.І. Мілованов, В.В. Немченко,
Л.А. Осипова, О.І. Павлов, В.М. Плотніков,
І.І. Савенко, О.Є. Сергєєва, Л.М. Тележенко,
О.С. Тітлов, Н.А. Ткаченко, О.Б. Ткаченко,
Г.М. Хмельнюк, В.А. Хобін, Н.К. Черно
О.О. Коваленко, Г.В. Крусір, Д.О. Жигунов

доктори наук:

Одеська національна академія харчових технологій
Збірник наукових праць молодих учених, аспірантів та студентів
Міністерство освіти і науки України. – Одеса: 2016. – 408 с.

Збірник опубліковано за рішенням вченої ради від 01.07.2016 р., протокол № 12
За достовірність інформації відповідає автор публікації

ISBN 966-571-063-х

© Одеська національна академія харчових технологій, 2016

РОЗДІЛ 8

**ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНО-
ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
ХАРЧОВОЇ ТА ЗЕРНОПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ В ПРОМИСЛОВОСТІ

Петренко Г.В., студентка IV курсу факультету ЕБіК
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

У ринкових умовах господарювання головною умовою ефективного управління виробництвом є достовірність і повнота інформації про облік витрат та калькулювання, за допомогою яких формують собівартість виготовленої продукції. Від належної організації обліку залежать рівень економічного управління підприємством, ступінь впливу результатів діяльності окремих підрозділів на підвищення ефективності виробництва в цілому, обґрунтованість планування якісних та кількісних показників, а також оптимальне ціноутворення.

Вітчизняна теорія й практика обліку витрат і калькулювання собівартості продукції ґрунтується на єдності завдань та цілей [1]. Це означає, що вони зобов'язані забезпечити своєчасне, повне і достовірне відображення фактичних витрат, пов'язаних з виробництвом продукції, а також контроль за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів у процесі виробництва. Особливості обліку витрат і калькулювання проявляються в їх залежності від особливостей характеру та технологій виробництва, асортименту продукції та масовості її випуску. Не дивлячись на різноманітність досліджень у сфері обліку витрат та калькулювання собівартості, деякі аспекти все ж залишаються дискусійними. До них належать: з'ясування суті методів обліку витрат і методів калькулювання собівартості продукції, розробка науково обґрунтованих принципів їх класифікацій; економічний зміст собівартості та складу витрат; їх групування за статтями і об'єктами калькуляції тощо.

Основним нормативним документом після здобуття незалежності України було «Типове положення по плануванню, обліку та калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості» від 1996 р., що втратив чинність в 2002 р. [2] Нині, документом, що містить методологію формування інформації про витрати підприємства є ПСБО 16 «Витрати» [3].

У вітчизняній літературі прийнято ототожнювати методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції. Залежно від виду продукції, технологічної складності її виготовлення, організаційних особливостей на підприємстві можуть застосовуватися різні методи обліку. Більшість авторів розрізняють такі методи: попроцесний (простий), попередільний, позамовний та нормативний. Недоліком такої класифікації є її побудова на двох різних принципах: способі контролю за витратами і способі групування витрат по об'єктам обліку.

Собівартість продукту – це синтетичний показник, який одержують «на виході» процесу виробництва. Можливість деталізації цього показника досить відносна, вона обмежена процедурою обчислення собівартості, тобто методикою калькуляції. Для нашої економіки традиційним є законодавчо регламентований склад витрат, які включаються у собівартість продукції. На цьому підході базується податкова система.

Зміст поняття «витрати» в бухгалтерському обліку пов'язан з визначенням фінансового результату – чистого прибутку або збитку. Відповідно до П(С)БО 16, витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства [3].

У фінансовому обліку витрати та доходи обліковують відокремлено за кожним видом продукції [4]. Методика ведення системи рахунків та головної книги, складання балансу та фінансового звіту є вихідною інформацією для побудови управлінського об-

ліку. Фінансовий облік витрат ведуть за: використаними ресурсами – елементами; місцями виникнення та центрами відповідальності; об'єктами калькуляції (видами продукції).

Названі напрямки обліку тісно пов'язані між собою, доповнюють один одного, створюючи єдину інформаційну базу для прийняття рішень.

Слід розрізняти два методи калькулювання собівартості: метод послідовного підсумування витрат і метод прямого накопичення витрат. Суть першого – собівартість кінцевої продукції визначають на основі послідовного підсумування витрат, інформація міститься на окремих аналітичних рахунках. Він використовується для розрахунку собівартості продукції тих виробництв і галузей, де витрати враховують за окремими технологічними процесами і ділянками [5].

За методом прямого накопичення витрат найпоширенішими є наступні. У разі **прямого розрахунку** усі витрати на виробництво безпосередньо відносять на окремі об'єкти калькулювання продукції. Характерно для рослинництва, деяких промислових і допоміжних виробництв. **Спосіб виключення вартості побічної продукції** передбачає, що від суми усіх витрат на виробництво віднімають вартість побічної продукції, решту – ділять на кількість основної продукції. Якщо побічна продукція реалізується, то її оцінюють за справедливою вартістю, якщо вона використовується на самому підприємстві – за ціною можливого її використання. **Спосіб виключення вартості незавершеного виробництва** полягає в урахуванні його залишків після інвентаризації або за даними оперативного обліку і оцінюється за плановою (нормативною) собівартістю. **Розподіл витрат пропорційного до вартості продажу** застосовують відповідно до отриманих доходів залежно від продажу кожного виду продукції. **Спосіб натуральних одиниць** – метод розподілу витрат пропорційно до фізичних показників: обсягу, площі тощо. **За коефіцієнтним способом** продукцію калькулюють за встановленими коефіцієнтами, пропорційно до нормативних витрат [5].

Відокремлення об'єктів, вибір методів і відповідних калькуляційних одиниць обліку витрат та калькулювання, згідно з чинним законодавством, є компетенцією підприємств, галузевих органів та наукових установ.

Собівартість об'єктів калькулювання може визначатися залежно від особливостей організації діяльності підприємства, а також методів калькулювання з урахуванням різних систем виробничого обліку.

На сьогодні виробнича собівартість і показник повної собівартості розраховується за власним бажанням підприємства, а й для потреб аналізу і контролю витрат за видами продукції, центрами витрат і сферами відповідальності; прогнозування та довгострокового планування, визначення конкурентоспроможної ціни на продукцію.

Більшість виробничих підприємств включає загальногосподарські витрати до виробничої собівартості продукції, тому що спожиті витрати є реальними складовими собівартості конкретних виробів і пов'язані з процесом виробництва.

Отже, метод калькулювання – це не тільки спосіб групування витрат за об'єктами калькулювання, але й технічний засіб розрахунку собівартості продукції, який дає змогу удосконалити управління і контролювати витрачання сировини і матеріалів на виробництво продукції, вчасно усувати чи мінімізувати відхилення від норм, що виникають, та більш ефективно визначати собівартість продукції та її рентабельність.

Способи обчислення собівартості продукції неодмінно поєднуються з методами обліку витрат. Використовуючи різні способи, можна отримати неоднакову величину собівартості певного виду продукції, при незмінності загальної суми витрат. Тому вибір конкретних методів калькулювання залежить від тієї інформації, що потрібна для прийняття оперативних, тактичних і стратегічних рішень [6].

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Скляр Л.Б.

Література

1. Управлінський облік: навчальний посібник / Добровський В.М., Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С.; Київський національний економічний ун-т. – К. : КНЕУ, 2005.
2. Типове положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 1996 р. № 473
3. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 353
4. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. / Н.Л. Вещунова, Л.Ф. Фоміна // Фінанси и статистика, 2000.
5. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – К. : КНЕУ, 2001. – 334 с.
6. Управління затратами на підприємстві: підручник/ Лебедев В.Г., Дроздова Т.Г., Кустарев В.П., Асаул А.Н., Осорьєва И.Б.

ВПЛИВ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА ЕКОНОМІКУ

Римар Г.А., студентка ОКР «Бакалавр» факультету ЕБІК
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Державний борг – об'єктивне економічне явище, зумовлене залученням державою додаткових фінансових ресурсів на умовах кредиту для забезпечення реалізації функцій і завдань, покладених на неї.

Дефіцит державного бюджету, залучення й використання позик для його покриття призвели до формування державного боргу в Україні. Великі розміри внутрішнього і зовнішнього боргу, а також відповідне зростання витрат на його обслуговування зумовлюють необхідність розв'язання проблеми державного боргу, а відтак і пошуку шляхів удосконалення механізму управління ним. Розв'язання проблеми обслуговування державного боргу є одним із ключових факторів економічної стабільності в країні.

Основою системи управління державним зовнішнім боргом є безперервний моніторинг (збір, обробка та аналіз інформації) з метою оптимізації процесу управління ним. Аналізуючи інформацію про державний борг, розраховуючи оптимальні та критичні значення його показників, оцінюючи ризики, визначають рівень кредитоспроможності країни та необхідність застосування інструментів активного управління боргом. Важливою складовою аналізу державного зовнішнього боргу є дослідження періодизації його розвитку.

В ході роботи було досліджено поняття державного боргу як невід'ємної складової державних фінансів, проаналізовано структуру і динаміку державного внутрішнього та зовнішнього боргу, механізм його управління і обслуговування, визначено основні напрями фінансової політики оптимізації заборгованості.

Під управлінням державним боргом слід розуміти сукупність державних заходів, що пов'язані з випуском і погашенням державних боргових зобов'язань, визначенням ставок процентів і виплатою доходу за державними цінними паперами, встановленням ліміту боргу, підтриманням курсу державних зобов'язань, визначенням умов випуску нових державних цінних паперів.

Дослідивши механізм управління державним боргом, зазначимо, що загрозу економіці становить не стільки державний борг як такий, особливо, якщо він не дуже

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Пастир А.В.	368
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ	
Перевязко С.В.	371
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ В ПРОМИСЛОВОСТІ	
Петренко Г.В.	372
ВПЛИВ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА ЕКОНОМІКУ	
Римар Г.А.	374
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
Славінська І.В.	376
ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Стрепенюк М.М.	377
ПРОБЛЕМИ МЕТОДІВ ОБЛІКУ ВИТРАТ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ ПРОДУКЦІЇ	
Хамардюк А.Б.	379
СУЧАСНІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВІ	
Хамардюк А.Б.	380
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Чорномаз О.О.	381
ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНА	
Швиденко В.С.	383
CURRENT ISSUES OF WINEMAKING ECONOMICAL DEVELOPMENT IN UKRAINE	
Honcharenko Anastasiia	384
PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF THE FOOD INDUSTRY IN CAMEROON	
Paul Lewa	387
PROBLEMS AND FEATURES OF FRESH WATER MARKET DEVELOPMENT IN UKRAINE AND IN THE SLAVUTA CITY	
Yeunikova O. I.	388
GLOBAL TRENDS OF THE LATEST RESTAURANT INDUSTRY TECHNOLOGIES	
Yuliia Kalugina	390

Наукове видання

**Збірник наукових праць
молодих учених, аспірантів
та студентів**

Головний редактор, д-р техн. наук. Б.В.Єгоров
Заст. головного редактора, д-р техн. наук. Л.В.Капрельянц
Заст. головного редактора, канд. техн. наук Н.М. Поварова
Відповідальний редактор, д-р техн. наук. Г.М. Станкевич

Підписано до друку 2016 р. Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 47,4. Тираж 30 прим. Замовлення